

HOTEL CUQUES

DECEMBER QUINTET

Dossier pedagògic
amb propostes per a infants de 4 a 7 anys

ÍNDEX

1. Introducció
  2. Fitxa artística
  3. L'espectacle
  4. Els hotels d'insectes
  5. Objectius i continguts pedagògics
  6. Propostes de treball:
    - Abans de l'espectacle
    - Després de l'espectacle
  7. Bibliografia
-

1. INTRODUCCIÓ

En els darrers temps, la preparació dels espectacles amb els i les alumnes, a partir del coneixement d'allò que es va veure, ha esdevingut un element clau per fer de la sortida al teatre o auditori una experiència significativa i amb un profund contingut educatiu. Contextualitzar una sortida com la que planteja aquesta guia, promou el desenvolupament dels infants en tant que espectadors experimentats i en conseqüència, futurs ciutadans compromesos amb la cultura, més sensibles, creatius i crítics. En definitiva, tenim en les nostres mans la nova generació d'usuaris i potencials creadors de cultura.

Tanmateix, la sortida al teatre serà molt diferent si els docents han pogut fer-se seva l'activitat i transmetre la il·lusió i la motivació per veure l'espectacle a partir del coneixement previ d'aquells elements que els creadors i artistes han volgut destacar des d'un punt de vista pedagògic.

Prendre en compte els suggeriments, les propostes educatives i la informació continguda a la guia didàctica pot enriquir l'activitat, fins al punt de transformar-la en una autèntica oportunitat d'aprenentatge. Només cal estirar una mica dels elements proposats i lligar-los amb els interessos dels infants per fer d'aquesta, una experiència rellevant i colpidora.

La flexibilitat i l'obertura de les propostes, des d'una perspectiva educativa que parteixi del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA), hauria de permetre que cada docent creï la seva pròpia tria d'idees i activitats. Aquella que, en definitiva, s'adapti millor a la diversitat de la seva aula.

Un espectacle com aquest, necessita sempre tres elements per poder arribar a ser un èxit: **una bona partitura, una bona interpretació i un oient que sigui capaç d'apreciar les dues primeres coses.**

Quan parlem d'infants, que estan construint el seu coneixement i la seva relació amb el món a partir de cada experiència viscuda, el tercer element recau directament en mans dels educadors i de l'enfocament que aquests donaran a la proposta: abans, durant i després d'anar al teatre.

Durant molts mesos, la companyia ha preparat amb la màxima cura, estima i professionalitat, els dos primers elements de la llista. Tot un equip humà que, compartint la seva creativitat i talent, han aconseguit una proposta artística, educativa i humana de gran qualitat. Han somiat cada detall i l'han fet realitat gràcies al treball en equip, l'esforç i el desig d'enriquir la vida dels nostres petits.

2. FITXA ARTÍSTICA

Direcció escènica: Pep Farrés

Direcció musical, arranjaments i composicions: Gabriel Amargant

Poemes: Núria Martínez-Vernis

Actors (veus en off): Marta Hernández, Tatiana Dunyó, Pep Farrés i Xavier Amatllé "Notxa".

Assessorament pedagògic: Toni Santiago

Disseny de llums: Pep Farrés i Quim Pla

Escenografia: Pep Farrés i Martí Doy

Producció: Serveis per a l'Activitat Cultural al Vallès Oriental (SAC) i la Fira de Vila-seca.

DECEMBER QUINTET

Intèrprets:

Gabriel Amargant, saxo tenor, clarinet i veu.

Nil Villà, saxo alto i veu.

Roc Sala, piano i veu.

Bernat Guàrdia, contrabaix i veu.

Joan Vidal, bateria, percussió i veu.

Creat l'any 1996, aquest quintet de jazz està format per alguns dels músics més destacats del panorama jazzístic del nostre país. Intèrprets que actuen amb diverses formacions i amb els seus propis projectes a les principals sales i festivals de jazz de la península, que ara farà gairebé 20 anys, van formar el December Quintet per tal d'oferir concerts destinats a acostar el jazz i les músiques improvisades al públic escolar i familiar.

Produccions del DQ com Colors (dirigida pel coreògraf Toni Mira) o El rostre pàl·lid, han rodat per tot Catalunya així com Madrid i les Balears amb el programa Anem al Teatre de la Diputació de Barcelona i el projecte familiar de la Fundació La Caixa.

Més informació dels espectacles del December Quintet al següent [enllaç](#).

3. L'ESPECTACLE

Sinopsi

Cuques i bitxos, bèsties i bestioles, animalons i animalets, insectes de tota mena, esteu cansats de treballar i treballar? Necessiteu uns dies de descans! Us mereixeu unes vacances! A l'Hotel Cuques podreu gaudir de l'ambient adient per desconnectar de la rutina, a l'Hotel Cuques hi trobareu descans i qualitat de vida.

És clar que si el que voleu és fer vida social i conèixer a altres bestioles com vosaltres, també ho podreu fer a l'Hotel Cuques! Regaleu-vos les vacances que us mereixeu: unes vacances plenes de música i ritme.

Un concert escenificat que combina el protagonisme de la música amb poesia, titelles i molt d'humor. Durant l'espectacle es podran escoltar músiques d'estils i èpoques molt diferents: de la música coral de Josquin des Prés a Herbie Hancock o Miles Davis, passant pel blues, el swing, el funk i fins i tot, arranjaments molt especials de temes populars catalans i del japó.

Podeu veure el teaser de l'espectacle [FENT CLIC AQUÍ](#)

El repertori

1. Hotel Cuques – piano solo (Gabriel Amargant)
2. Formigues (Gabriel Amargant)
3. Inchworm / Centpeus (Frank Loesser)
4. El poll i la puça (Tradicional Catalana / arr. Gabriel Amargant)
5. El Grillo / Grill (Josquin Des Prés)
6. Lady Bird / Marieta (Tadd Dameron)
7. Half Nelson / Escarabat (Miles Davis)
8. From the diary of a fly / Mosca (Béla Bartók)
9. Hotaru Koi / Cuca de llum (Tradicional Japonesa)
10. Poor Butterfly / Papallona (Raymond Hubbell)
11. Spider / Aranya (Herbie Hancock)
12. Mosquito Blues / Mosquit (Blind Lemon Jefferson)
13. Hotel Cuques – tutti (Gabriel Amargant)

Els personatges

			
Les formigues	El centpeus	El poll	La puça
			
El grill	La marieta	L'escarabat	La mosca
			
La cuca de llum	La papallona	L'aranya	El mosquit

Els instruments

			
Saxo soprano	Saxo alto	Saxo tenor	Clarinet
			
Contrabaix	Veü	Bateria	Piano

Un apunt sobre els instruments...

La veu humana també és un instrument musical i té un paper important durant l'espectacle. En aquesta ocasió les veus cantades que s'escoltaran seran veus masculines.

Pel que fa als instruments, a banda de la bateria, es faran servir com la washboard i la campana. Així doncs, a Hotel Cuques estan representades les tres famílies d'instruments: vent, corda i percussió.

4. ELS HOTELS D'INSECTES

Què és un "Hotel" d'insectes?

Encara que els fan servir molts insectes com a refugis i espais de reproducció, com marietes o crisopes, els principals ocupants dels hotels d'insectes són les abelles i les vespes solitàries, que els fan servir per a construir les cel·les on es desenvoluparà la seva descendència. A la natura, aquests insectes solitaris se serveixen de tota classe de foradets i galeries excavades generalment a la fusta morta que, molt sovint, han estat excavades per larves d'escarabat.

Quan eliminem tota aquesta fusta morta de l'entorn generem un greu impacte en totes aquestes espècies que depenen d'ella, no únicament els centenars d'espècies que la descomponen, sinó també en una gran varietat d'insectívors com aus, petits mamífers o rèptils que s'alimenten d'elles. Les abelles i vespes solitàries també en surten perjudicades quan els humans decidim retirar tots els arbres morts del bosc o dels camps de cultiu.

A les ciutats i als horts el problema s'agreuja perquè resulta encara més complicat trobar aquestes petites galeries tan buscades per tantes espècies d'abelles i vespes solitàries. Així doncs, els hotels d'insectes són una forma artificial de compensar la manca de buits naturals que alguns animals necessiten per poder viure.

Per què cal ajudar a les abelles, vespes solitàries i la resta d'insectes?

Les abelles solitàries són pol·linitzadores, vitals perquè la majoria dels nostres cultius fructifiquin (les verdures que mengem o l'alfals que alimenta el bestiar en són un exemple). Sense elles, la humanitat tindria molts problemes per abastir-se d'aliments. Actualment, existeixen moltes campanyes, com la de [Greenpeace](#), per a reduir l'ús dels pesticides, que amenacen la seva supervivència. És hora de començar a donar a aquests animals l'atenció que mereixen.

Al contrari que les abelles, les vespes no necessiten acumular pol·len o nèctar per a la seva descendència perquè les seves larves són carnívores, i això les converteix en valuosíssimes caçadores de plagues d'eruga, corcs o fins i tot, grills i llagostes. Així doncs, són un element important per poder gaudir d'un ecosistema equilibrat, sobretot si tenim un hort o un jardí!

En resum, les abelles i vespes són fauna auxiliar, és a dir, organismes que ens beneficien a causa del control biològic de plagues que exerceixen, el fet que pol·linitzen cultius, augmenten la biodiversitat i mantenen la salut i fertilitat del sòl.

Raons per fer un hotel d'insectes!

- Augmenta la biodiversitat de l'indret.
- Dona refugi hivernal a animals que ho tenen difícil especialment en ambients urbans.
- Afavoreix la pol·linització de les flors de l'hort o jardí.
- Ajuda a prevenir i combatre plagues.
- Pot ser una bona eina pedagògica d'observació i creativitat.
- Pot ser utilitzat amb finalitats científiques i en projectes de ciència ciutadana.

Qui pot viure en un hotel d'insectes?

1 Troncs amb forats
Vespes solitàries
Abelles solitàries

2 Palla
Tisorettes
Aranyes

3 Testos capgirats
Borinots

4 Escorça
Centpeus
Aranyes

5 Branquillons
Tisorettes
Escarabats

6 Tubs de canya
Vespes solitàries
Abelles solitàries

7 Capsa amb forats horitzontals
Marietes

8 Capsa amb forats verticals
Papallones

9 Recipients amb cartró corrugat
Crisopes

10 Pinyes
Tisorettes
Escarabats

11 Totxanes
Vespes solitàries
Aranyes

Objectiu general

Apropar la realitat artística i educativa que ens ofereix la música en directe - cançons populars i d'autor - a través del relat oral que entrelaça l'aparició de diferents personatges i situacions en el context d'un hotel d'insectes anomenat "Hotel Cuques".

Objectius específics

- Descobrir i familiaritzar-se amb els diferents elements visuals, sons i escenogràfics proposats durant l'espectacle (titelles d'insectes, instruments, hotel d'insectes...).
- Reconèixer elements formals de la música durant l'audició dels diferents temes proposats al repertori (melodies, instruments, dinàmiques, formes...).
- Identificar diferents aspectes representats pels personatges de l'espectacle que fomentin l'estima cap als animals, com ara el seu nom o les característiques dels insectes presents a la natura.
- Enriquir i desenvolupar la competència comunicativa dels infants amb nous recursos i estratègies relacionades amb les arts i el llenguatge verbal i no verbal.
- Compartir i viure en primera persona experiències artístiques que impulsin la creativitat, la sensibilitat i l'esperit crític dels infants.
- Gaudir de l'espectacle de forma respectuosa i atenta.

Orientacions al voltant del nou currículum LOMLOE d'Educació Infantil.

Aquest és un exemple d'ús dels elements del nou currículum d'Infantil. Us recomanem seguir aquests passos també en l'aplicació del currículum de Primària quan planifiquem les sessions de treball de l'espectacle.

En el marc general de la proposta pedagògica d'aquest espectacle, podem establir com a punt de partida, el treball de la **Competència en consciència i expressió culturals**, competència clau que, en el si del nou decret llei, es desenvolupa de la següent manera:

Aquesta competència clau ha de servir perquè els infants construeixin i enriqueixin la seva identitat, s'ha de promoure l'expressió creativa d'idees, sentiments i emocions a través de diversos llenguatges i diferents formes artístiques. Així mateix, a través d'ella,

s'ajuda al desenvolupament de la consciència cultural i del sentit de pertinença a la societat a través d'un primer apropament a les manifestacions culturals i artístiques.

Decret 21/2023, de 7 de febrer

Al llarg de l'etapa de l'educació infantil els infants hauran de desenvolupar les diferents **competències específiques**, sempre en relació amb els **eixos de desenvolupament i aprenentatge de l'educació infantil**, que són els següents:

1. Un infant que creix amb autonomia i confiança.
2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges.
3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat.
4. Un infant que forma part de la diversitat del món que l'envolta.

Tots els elements que configuren el nou currículum són complementaris entre ells i s'interrelacionen de forma transversal. En el marc d'aquesta proposta, partirem del segon eix, així com els criteris d'avaluació i els sabers del segon cicle d'educació infantil relacionats amb les seves dues primeres competències específiques. D'aquesta manera, podrem establir de forma efectiva els objectius d'aprenentatge dintre de la planificació de treball (tercer nivell de concreció). Com sempre, caldrà adaptar els objectius al context i a les característiques dels infants, així com preveure les eines de recollida d'informació més adients per als processos d'aprenentatge i avaluació de les propostes.

La combinació d'aquests i altres elements curriculars poden ser d'ajuda per dissenyar **situacions d'aprenentatge** relacionades amb l'espectacle i el seu context, configurant així un àmbit de treball multidisciplinar, significatiu i vivencial.

Educació Infantil - Segon cicle.**Eix 2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges.**

Competència específica	Criteris d'avaluació	Sabers del segon cicle d'EI
<p>Competència específica 1. Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretar de forma eficaç els missatges i les intencions comunicatives dels altres, identificant el sentit global de l'acte comunicatiu. - Participar en situacions comunicatives de manera activa, espontània i respectuosa, ajustant el repertori comunicatiu a les propostes, als interlocutors i al context. - Fer un ús funcional de la llengua oral augmentant el repertori lingüístic i expressant idees, desitjos, sentiments i emocions. - Emprar la llengua oral com a forma per construir el propi pensament i regular l'acció en les interaccions amb els altres, elaborant progressivament un discurs més organitzat i coherent en diferents contextos. 	<p>Intenció i elements de la interacció comunicativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquisició progressiva de nou repertori comunicatiu. Elements de comunicació no verbal. - Utilització de frases cada vegada més complexes. <hr/> <p>Comunicació oral. Expressió, comprensió i diàleg.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ús progressiu de la llengua oral en situacions quotidianes per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'estructurar el propi pensament. - Ús progressiu de la llengua oral en situacions quotidianes per regular la pròpia acció. - Utilització d'estratègies de comprensió amb imitació de models i amb un ús de la llengua oral cada vegada més acurat en pronunciació, estructura gramatical, lèxic, entonació, to de veu, etc.

Competència específica	Criteris d'avaluació	Sabers del segon cycle d'EI
<p>Competència específica 2 Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Manifestar habilitats per comunicar-se i interactuar a través de diferents llenguatges, ajustant l'expressió al context verbal, matemàtic, corporal, plàstic, musical i digital. - Evocar i expressar espontàniament idees, sentiments, emocions i vivències mitjançant diferents llenguatges i formats. - Utilitzar la intuïció, la improvisació, la fantasia i la creativitat tant en l'observació i l'escolta com en els processos creatius artístics a través dels diferents llenguatges. - Interpretar i crear manifestacions artístiques individuals i col·lectives, utilitzant i explorant diferents instruments, recursos o tècniques, mostrant una actitud curiosa i respectuosa. - Explorar les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques, visuals i plàstiques a través dels elements de l'entorn. 	<p>Llenguatge i expressió musical</p> <ul style="list-style-type: none"> - Progressió en el domini i l'ús de la veu, a partir de jocs i cançons. - Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals en diferents formats. - Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons, melodies i harmonies. <p>Llenguatge i expressió plàstica</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curiositat i interès per les creacions plàstiques. Respecte per les creacions plàstiques dels altres. - Ús del llenguatge plàstic com a font de gaudi, de creació i d'aprenentatge. - Descoberta d'habilitats i destreses manuals: retallar, esquinçar, arrugar, plegar... <p>Llenguatge i expressió corporal</p> <ul style="list-style-type: none"> - Experimentació de les possibilitats expressives i comunicatives del propi cos en propostes individuals i grupals. - Participació i interès per espectacles de les arts escèniques que despertin la sensibilitat i la creativitat.

6. PROPOSTES DE TREBALL. Abans de l'espectacle

Sabeu que... Què en sabeu?

Abans d'anar al teatre a veure qualsevol actuació és molt important preparar als infants. Podem explicar que assistiran a un espectacle amb **música en directe**, amb **músics professionals i titelles**. Cal alimentar aquestes idees amb alguna activitat de caràcter especial, que generi motivació i una expectativa positiva.

Per una banda, podem preguntar als infants si tenen l'oportunitat d'escoltar molt sovint música en directe i de quin tipus de música es tracta, quins instruments hi ha, si és interpretada per professionals o per amateurs, si els agrada més la música en directe que la gravada i per què, etc. Per altra banda, podem convidar-los a compartir què en saben dels titelles, quan va ser la darrera vegada que en van veure un, de què estan fets, si en tenen a casa i hi juguen, què els atreu d'aquests personatges... I podem remarcar que en aquesta ocasió tindrem la sort de veure un espectacle de música escenificat mitjançant els titelles.

Aquesta pot ser una bona oportunitat per treballar o recordar **l'actitud i els hàbits necessaris quan anem al teatre** i que cal fer extensiva a qualsevol classe de manifestació artística i/o cultural: *col·laboració en els moments d'entrar i sortir, atenció i silenci, respecte per la resta de companys i les instal·lacions, valoració de la feina dels artistes, aplaudiments com a forma d'agraïment i reconeixement, etc.*

Podem preguntar als infants si recorden quan va ser l'última vegada que van **anar al teatre**, què van veure i quin comportament van tenir ells i els companys i companyes de les altres escoles. Si ho considerem oportú, es pot proposar pensar quins aspectes podem millorar respecte a l'última vegada, per fer més profitosa la sessió i l'experiència, en general.

Entre tots, comentem com alguns **comportaments** poc adequats poden arribar a distorsionar el correcte desenvolupament de la funció i també poden afectar a la nostra concentració i gaudi. Intentem que vagin interioritzant les normes de conducta a partir de la presa de consciència i emfatitzem que l'objectiu és que gaudeixin al màxim d'aquesta vivència musical tan interessant i excepcional.

El Quèquicom de l'Hotel Cuques!

Abans de la funció visualitzem el *teaser* de l'espectacle amb els infants i a partir del vídeo podem realitzar un joc de preguntes que poden ser respostes individualment, en parelles o fins i tot, per equips. Aquí en teniu algunes:

- Quin és el títol de l'espectacle? Hotel Cuques
- Com es diu el grup que fa l'espectacle? December Quintet.
- Quants músics són? Cinc.
- Quins instruments heu reconegut? (vegeu pàgina 6)
- Quin protagonitza l'espectacle? Titelles. Insectes.
- Heu reconegut algun d'aquests insectes? (...)
- Després de veure el vídeo, creieu que es tracta d'una història trista o divertida? (...)
- Potser s'ha despertat la vostra curiositat? Teniu alguna pregunta? (...)

Després d'aquesta presentació visual de l'Hotel Cuques, l'adult llegeix la **Sinopsi** de l'espectacle (vegeu pàgina 5) i, segons l'edat, podem abordar el tema de l'hotel d'insectes o deixar-ho per a més endavant (vegeu pàgina 7).

A banda de l'Hotel d'insectes, l'espectacle permet ser abordat des de diversos punts de partida. Aquí, caldrà que el/la docent decideixi **quin enfocament i dedicació de temps hi vol destinar**.

Les opcions, a grans línies, són les següents:

1. Iniciar un **projecte o centre d'interès**.
2. Iniciar una **situació d'aprenentatge** (partint d'un context proper i significatiu pels infants amb un repte o fita a aconseguir o situació a millorar). *Nou currículum!*
3. Dissenyar **activitats** que parteixin d'un tema o element de l'espectacle en concret.

Moltes de les propostes i informacions que llegireu a continuació poden ser també propostes posteriors a la funció.

Punt de partida 1: ELS INSECTES

Prenent en compte, que els insectes són els protagonistes d'Hotel Cuques, juntament amb els músics, qualsevol proposta en aquest sentit servirà per generar empatia cap als personatges, mentre cultivem l'estima i la voluntat de cura cap als animals.

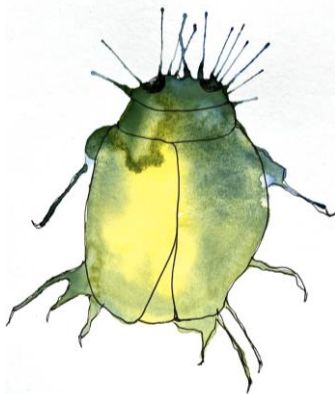
En cercle de conversa, plantegem una sèrie de **preguntes inicials** que poden orientar el treball i recullen la informació prèvia dels infants. Què saben sobre...?

Què és un insecte?

Quins insectes viuen al nostre pati?

Quin és el nostre insecte preferit? Per què?

Aquesta darrera pregunta, ja està connectada amb els interessos de cada infant, així doncs, pot ser una bona oportunitat per introduir **altres llenguatges artístics** (titelles, música, moviment, pintura, dibuix, modelatge o treball amb volum, collage, fotografia...) a través del qual puguin expressar i/o representar els coneixements previs o les idees que tenen sobre el seu insecte preferit.

És molt recomanable, posar a l'abast dels infants un **fons monogràfic de llibres** per poder enriquir la seva imaginació i creativitat. Aquesta és una bona oportunitat per fer una visita a la Biblioteca més propera! Vegeu apartat de Bibliografia.

També ho podem complementar amb **insectes de joguina** amb els quals els infants desenvoluparan el seu joc simbòlic, faran dibuix "al natural", classificaran, observaran els seus detalls... Sempre que sigui possible, cal triar animals de joguina el màxim de realistes i en una escala el màxim de semblant a la real.

Insectes en acció!

És hora d'experimentar amb les qualitats del **moviment** de cada insecte. El punt de partida, torna a ser allò que els infants saben o imaginen.

Amb voluntaris o en gran grup:

Com es mou una aranya?

Com vola un mosquit? I, una mosca? I, una papallona?

Com caminen les formigues? I, els escarabats?

Com sona un grill? (...)

Després d'aquest exercici, reforcem els coneixements previs i les hipòtesis que hagin sortit amb un **petit document audiovisual** (el podem editar nosaltres amb talls o podem buscar/ descarregar una **selecció de vídeos d'internet**), amb l'objectiu que els infants puguin observar de forma analítica, com es mou en realitat cadascun dels insectes de l'espectacle en la realitat. *Ens hem apropiat? Canviaries alguna cosa de la teva proposta? Què has après?*

Un cop hem experimentat corporalment les diferents qualitats del moviment, podem crear algun joc (cartes-domino, Memory, etc.) per relacionar cada insecte amb les seves **qualitats del moviment**. Basant-nos en la teoria de l'esforç de Rudolf Laban (1859 - 1958) la classificació podria ser de la següent manera:

Insecte	Factor	Qualitat del moviment
Papallona (exemple)	<i>temps</i>	<i>ràpid, lent, <u>sostingut</u> ...</i>
	<i>pes</i>	<i><u>lleuger</u>, pesat, contingut ...</i>
	<i>espai / direcció</i>	<i>directe, <u>indirecte</u>, <u>lliure</u>, controlat ...</i>

Si voleu aprofundir més en el moviment dels insectes i altres animals, us recomanem un material molt interessant de **dansa creativa** a l'aula titulat "Un paseo por el bosque" (Bellatera Música Ediciones). Vegeu Bibliografia.

La **fotografia** és un recurs que agrada molt als infants. Actualment, existeixen càmeres de molt bona qualitat dissenyades pels infants. Fer una exposició de fotografia és una oportunitat educativa molt completa, ja que permet, entre d'altres:

- Compartir la mirada dels infants. La seva visió del món.
- Desenvolupar la seva competència digital i artística.
- Complementar la imatge a partir d'elements literaris com ara: dites, embarbussaments, poemes, relats, descripcions...
- Millora la seva observació i la concentració.
- Fomenta l'atenció sostinguda.
- Potencia la consciència creativa.
- Ajuda a desenvolupar una millor percepció espai-temporal.

PUNT DE PARTIDA 2: LA MÚSICA

Un, dos, tres, i... els músics, la música i els instruments!

Quins instruments coneixen? Què en saben d'ells? Podem apuntar a la pissarra totes les característiques que saben de cada un dels instruments. Reforcem els continguts ja apresos i ampliïm-los amb més informació: família, nombre de cordes, morfologia, instruments que componen la bateria (també el nom dels estris amb què els fem sonar: les "baquetes", l'arc del contrabaix, l'embocadura que fa el so del mosquit), etc.

Paga la pena que quan els infants escoltin la música en directe siguin capaços de reconèixer auditivament i visualment els diferents instruments i a poder ser, alguns dels temes musicals que s'interpretaran. Això enriquirà molt la seva experiència perceptiva i fomentarà la integració dels aprenentatges previs a la funció.

Aquí teniu la relació d'**instruments protagonistes** a cada tema musical, alguns enllaços als **temes originals** i enllaços per escoltar el so de cada **instruments** :

Tema musical (per escenes)	Instruments protagonistes
1. Hotel Cuques (Gabriel Amargant) Tema original de l'espectacle.	Piano solo
2. Formigues. (Gabriel Amargant) Tema original de l'espectacle.	Quintet Clarinet i saxo alto (diàleg)
3. Inchworm / Centpeus (Frank Loesser)	Duet bateria i saxo tenor.
4. El poll i la puça . / Pop. Catalana	- Piano, entrada de la núvia. - Trio, vals vienès: clarinet, piano, bateria (ball dels nuvis) - Quartet: saxo alto, piano, contrabaix i bateria (escena dormitori).
5. El Grillo / Grill (Josquin Des Prés)	Quartet vocal i contrabaix .
6. Lady Bird / Marieta (Tadd Dameron) 7. Half Nelson / Escarabat (Miles Davis)	Trio de saxo alt, contrabaix i bateria.
8. From the diary of a fly / Mosca (Béla Bartók) 9. Hotaru Koi /Cuca de llum (Trad. Japonesa)	Duet de saxos alts. Solo de saxo alt amb pedals.
10. Poor Butterfly / Papallona (Raymond Hubbell)	Quartet: clarinet, piano, contrabaix, bateria

11. Spider / Aranya (Herbie Hancock)	Quartet: saxo, teclats, contrabaix, bateria.
12. Mosquito Blues / Mosquit (Blind Lemon Jefferson)	Quintet
13. Hotel Cuques. Himne final. (Gabriel Amargant)	Solo de piano (intro) + Quintet

Pel que fa a l'**audició**, és important contextualitzar a cada obra el màxim d'elements possibles, entenent com a elements els aspectes formals de la música, però també els propis de la història que proposa l'espectacle.

Cal prendre en compte que el repertori d'Hotel Cuques no es pot trobar a les plataformes digitals, ja que una part dels temes han estat escrits expressament per l'espectacle i la resta són arranjaments de temes d'altres autors pensats per a la formació de December Quintet i el seu espectacle Hotel Cuques.

És important que els infants s'acostumin a escoltar música sense massa estímuls o informacions desvinculades de la música, tot i això, als més petits, els pot ajudar alguna petita consigna o activitat, que pot alternar-se amb audicions estirats a terra (per exemple) amb els ulls oberts o tancats, segons es prefereixi.

Aquí teniu algunes idees per presentar els temes originals des de la perspectiva de l'**audició activa**:

- **Dibuixar amb un dit** la melodia que fa un dels instruments o **picar amb els dits** la pulsació a l'**esquema** d'un company/a.
- **Caminar** per la sala seguint la **pulsació**. Si volem fer-ho més lúdic, podem lligar els peus de dos infants amb un llaç o goma i que intentin caminar al mateix temps.
- En rotllana, **passar un objecte** (pedra, pilota...) seguint la pulsació de la música.
- En rotllana, amb les **mans connectades** amb els companys, la ma dreta pica la ma dreta del company/a de l'esquerra i es va passant la pulsació (micro o macropols).
- Fent servir una **capsa**, fem sortir un element de dins o que pengi de la part interior de la tapa, amb relació a la cançó. Es pot fer com a element que indiqui la tornada del tema.
- **Aixequem la mà** quan sona un instrument concret o quan es diu una paraula concreta.

Algunes idees al voltant del repertori

1. HOTEL CUQUES

Durant la introducció de l'espectacle, les primeres notes musicals en les regala el piano amb una petita introducció de caràcter pausat que poc després introdueix el tema central a ritme de Ragtime.

Què és el Ragtime?

El Ragtime o rag és un estil i un gènere de música de ball americà de finals del segle XIX i que és caracteritzat per una melodia molt sincopada. Es considera uns dels principals precursors del jazz. El compositor més famós de rags va ser **Scott Joplin**, que va escriure temes tan coneguts com [The Entertainer](#) (1902). El ragtime s'associa principalment al piano, però també se sol tocar amb altres instruments com la guitarra o el [banjo](#) i és molt característic dels conjunts de jazz de Nova Orleans, on va néixer.

Scott Joplin

New Orleans Ragtime Orchestra

2. FORMIGUES

Presentació del tema principal pels diferents instruments i amb variacions de compàs: clarinet 4/4, saxo a 5/4 i junts a 3/4).

En aquest tema els vents fan un diàleg a la part central.

En aquest tema, els dos instruments protagonistes, el clarinet i el saxo, fan un cànon.

Què és un cànon?

Un cànon és una composició polifònica que utilitza una tècnica contrapuntística consistent a fer que les diferents veus o parts que van entrant successivament, interpretin la mateixa melodia que la primera veu que ha iniciat la composició o, en alguns tipus més complexos de cànon, una modificació d'aquesta melodia. D'aquesta manera, les diferents parts que integren aquesta polifonia interpreten la mateixa melodia, però començant en moments diferents.

Aquí teniu, a tall d'exemple, alguns dos dels cànon es treballen més a les escoles:

Tin, ton!

Musical score for 'Tin, ton!' in 2/4 time. It consists of two staves. The first staff has lyrics: Tin, ton ti - ki - ti - ki-ton, ti-ki- ti-ki- ti - ki, ta la làl. The second staff has lyrics: Tin ton ti - ki - ti - ki-tón, ti-ki- ti-ki- ti - ki - ton!

Tres i tres i tres fan nou (Popular d'Hongria)

Musical score for 'Tres i tres i tres fan nou' in 2/4 time. It consists of three staves. The first staff has circled numbers 1, 2, 3, and 4 above the notes. The lyrics are: Tres i tres i tres fan nou, nou i tres fan dot - ze, do - tze_i tret - ze vint - i - cinc, ai, ves, qui_ho di - ri - a; do - tze_i tret - ze vint - i - cinc, ai, ves, qui_ho di - ri - a.

Cànon de les fruites (anònim)

Musical score for 'Cànon de les fruites' in 4/4 time. It consists of three staves. The first staff has circled number 1 and lyrics: Man - go man - go man - go man - go man - go man - go man - go. The second staff has circled number 2 and lyrics: ki-wi ki-wi ki-wi ki - wi ki-wi ki-wi ki-wi ki-wi ki-wi ki-wi. The third staff has circled number 3 and lyrics: a - na - nas ba - na - na a - na - nas uh!

Durant aquest tema es van succeint diferents cadències als calderons. Es combinen frases lliures, petites improvisacions de tots dos instruments emfatitzant el mareig dels actors.

Improvisem?

Sabies que una de les tècniques més utilitzades a l'escola per iniciar els infants a la improvisació és l'ús d'escala pentatòniques? L'escala pentatònica elimina els semitons, en el cas de do, desapareixen el fa i el si i fa que la interacció entre instruments sigui molt més harmònica, evitant les dissonàncies de semitò.

Escala de Do pentatònica

Proveu de donar un instrument Orff a un infant sense aquestes dues notes i que inventi una melodia amb "casa" al do. L'adult o fins i tot un altre infant pot acompanyar la improvisació amb un bordó (I-V grau de l'escala) que es va repetint.

Ara proveu que facin un diàleg entre dos instruments Orff de l'escola i un acompanyament, com fan el clarinet i el saxo al tema de les formigues!

MOSQUIT (1)

De sobte apareix un so agut i insistent. És un mosquit! El so d'aquest instrument és interpretat per un dels músics tot bufant l'embocadura del saxo.

El saxo és de la família de vent fusta i per fer-lo sonar cal col·locar una canya a l'embocadura i subjectar-la. Molta gent s'equivoca de família quan parla del saxo o la flauta travessera, perquè tenen el cos de l'instrument de metall.

Instruments de la família de Vent Fusta

				
Clarinet	Saxòfon	Flauta travessera	Oboè	Fagot

4. EL POLL I LA PUÇA

Aprenem la cançó popular catalana "El poll i la puça". La imatge que compartim amb vosaltres és una versió en re major, però sovint s'ensenyava en do major, per facilitar el cant, ja el ranc vocal és d'una octava sencera. Fins a primer de Primària recomanem que sigui l'adult que canti les estrofes i que els infants intervinguin a la tornada "Avant avant les noces de (pa, carn...) jo en duré".

A partir de segon, provarem de cantar-la sencera, teatralitzant-la i fent petits grups o fins i tot, solistes, que representin a cada personatge.

L'adult pot acompanyar la cançó amb guitarra o piano, acordió, ukulele... i els infants poden tocar les notes fonamentals de cada acord amb campanes de polsador seguint un petit esquema de colors i notes al pentagrama (segons l'edat).

El poll i la puça

Tradicional catalana

El poll i la puça se'n volen ca-sar. Com
 5 ens ca-sa-rem si no te-nim pa? Res -
 9 pon la for-mi-ga des del for-mi-guer: A -
 13 vant, a-vant les no-ces, de pa-jo_en du -
 16 ré. De pa, ja_en te-nim; vi, com ho fa-rem? Res -
 21 pon el mos-quit del fons del ce-ller: A -
 25 vant, a-vant les no-ces de vi, jo_en du-ré.

Aquesta pot ser una bona oportunitat per parlar sobre el matrimoni, els diners i altres temes que puguin derivar-se d'aquesta cançó popular.

concret, amb el seu caràcter corresponent: la marieta és extravertida i molt activa, tot el contrari que l'escarabat.

Cada melodia té un tarannà totalment diferent, de manera que contrasten entre elles. Heu provat mai de cantar dues cançons a la vegada? Aquesta forma musical s'anomena *Quod Libet* i és una bona oportunitat per parlar del tempo, la pulsació i el diàleg entre diferents melodies provinents de dues cançons diferent però que conviuen.

Tal com va passar amb el centpeus, aquesta és una nova oportunitat per parlar de la improvisació i experimentar-la!

També podem aprofitar per parlar de Charlie Parker i el jazz dels anys 40: El BeBob.

7. LA MOSCA

La mosca ens apropa a la música contemporània, que a grans línies, juga a experimentar i a provar els límits del que durant molts anys eren les normes formals de la música al voltant del concepte de tonalitat i harmonia.

En aquest moment, la música, de nou, imita i simbolitza algun concepte, en aquest cas el vol d'una mosca. Fixeu-vos en el moviment constant de les veus, veus a poca distància creant clústers que representen el brunzit de les ales d'aquest insecte. Aquesta música imita el vol erràtic d'aquest vol fent ús d'elements com el canvi de compàs o els accents desplaçats de la melodia.

Podem complementar aquesta audició amb l'exemple del Vol del Borinot de Rimsky Korsakov, ja que comparteixen aquesta idea de vol erràtic a través de la música incidental o descriptiva.

Sabíeu que un borinot no és un animal, sinó les característiques d'uns animals que obtenen aquest sobrenom? Un borinot és un insecte generalment gran i pelut, que pel seu pes fa un brunzit molt sorollós amb les ales: l'abellot n'és el més conegut, però n'hi ha d'altres!

8. LA CUCA DE LLUM

En aquest moment l'electrònica entra en joc, ja que el solo de saxo que sentirem està creat amb un pedal d'efectes. Efectes com ara la Reverb, el Delay, el Loop... que modifiquen el so i ajuden a crear un univers sonor poètic i quasi còsmic.

La versió original juga de nou amb la forma de cànon i pot ser una nova oportunitat per posar-lo en pràctica. També és una melodia pentatònica, present a la majoria de músiques folklòriques del món (vegeu Centpeus) i que és ideal per jugar la forma de cànon. A més a més, en aquesta ocasió, es crea una melodia modal que pot ser acompanyada per un bordó. Us recomanem que ho proveu d'acompanyar amb campanes de polsador, boomwhackers o instruments Orff.

Exemple de bordó:

9. EL CENTPEUS

Seguint amb l'univers modal, aquesta cançó ens apropa a l'univers de Coltrane, saxofonista i compositor nord-americà. Un dels músics més importants del S.XX. Va canviar les regles del jazz a molts nivells i va tocar amb figures del jazz, com Miles Davis, entre d'altres.

Aquest és un bon moment per parlar del jazz! Per caminar o intentar caminar algun standard com Fly me to the moon, Autumn Leaves o Summertime, alguns dels temes que han transcendit més a tots els públics, a través de pel·lícules, anuncis i concerts de tot tipus.

Podem jugar a imitar, estirats a terra, el moviment del centpeus amb el tema de Coltrane, i experimentar així l'oscil·lació musical i del cos en simbiosi.

10. LA PAPALLONA

Aquest tema musical ens apropa als estàndard de Broadway, NY, i ens apropa a una gran figura del jazz com Benny Goodman (vegeu la imatge), un dels clarinetistes i directors de jazz més importants d'Amèrica.

Sabíeu que Broadway és, avui en dia, un dels llocs del món on tenen lloc més espectacles i concerts cada dia? Milions de persones de tot el món viatgen a Nova York per gaudir de la música i el teatre. Actualment, l'estil més conegut d'aquesta zona de la ciutat americana és el teatre musical, però els amants del jazz encara poden trobar molt locals on cada nit, grans músics del jazz actual, interpreten aquesta música.

11. L'ARANYA

El tema musical de l'aranya ens proposa un viatge cal al jazz fusió, que juntament amb altres gèneres com el funk o el rock, va viure una gran transformació entre les dècades dels 1960 i 1970, sobretot pel que fa a l'arribada dels sintetitzadors i teclats que encara avui, són característics d'aquella època.

Actualment, molts teclats tenen enregistrats altres sons més enllà del so del piano, que poden donar un caràcter diferent a les nostres cançons.

Com canvia una cançó que hem cantat acompanyats del so del piano abans, si ara l'acompanyem amb un so diferent del teclat?

12. EL MOSQUIT

Aquest tema ens endinsa en el món del Blues, la forma de 12 compassos, on l'estructura i fórmula narrativa AAB és característica de la majoria de temes d'aquest estil.

El blues és una expressió musical que va arribar als Estats Units a través dels esclaus que provenien principalment de la costa occidental d'Àfrica. El tràfic d'esclaus es va prohibir l'any 1812, després de més de dos segles d'aquesta pràctica.

Durant l'espectacle, el mosquit ha anat apreixent, empenyant amb el so i l'amaença de la seva picada. El so del mosquit és imitat per l'embocadura del saxo. Coneixeu les parts d'aquests instrument? (l'aire la fa vibrar, etc.)

13. HIMNE DE LES CUQUES (FINAL)

Es tanca el cercle, i tornem a Nova Orleans, on les *marching bands* amb la música de les seves desfilades ens convidaran a acomiadar-nos dels personatges de l'Hotel Cuques.

Les marching bands han d'estar formades per instruments que ens permetin caminar, alguns de ben curiosos com el "washboard" (vegeu imatge a sota).

Després de l'espectacle

Quan tornem a l'aula és un bon moment per compartir una vivència que encara és recent i això ens permet tractar-ne els detalls. Pot ser molt enriquidor fer una **valoració col·lectiva** de l'activitat: *si hem gaudit de la sessió, què és el que més ens ha agradat, què ens ha sorprès, si ens imaginàvem així o no l'Hotel Cuques i els titelles, relació entre el títol de l'espectacle i els elements de l'actuació, quin instrument ens ha agradat més, si hem participat en algun moment, la diferència qualitativa entre les gravacions que havíem escoltat a la classe i la música en directe, si hi havia alguna relació entre la música, la narració i els moviments dels titelles, etc.*

Creieu que ha de ser fàcil **construir un titella**?

En construïm un del nostre insecte preferit? (*programem altres sessions per fer-ho*)

Aquesta activitat pot ser molt enriquidora i podem presentar diferents possibles de treballs manuals d'art visual i plàstic i que els mateixos infants facin amb certa facilitat i autonomia titelles de dits o altres tipus de titelles combinant elements i materials (tubs de paper higiènic, cinta, pilotes de porexpan, gomets, tubs, paper i embolcalls i recipients de plàstic per reciclar, xapes, etc.

Un cop tingueu els titelles, podeu posar-los-hi un nom i en parelles, podeu triar un instrument musical. Mentre un manipula el titella l'altre/a improvisa amb l'instrument el seu leitmotiv. *Alterarem els dos rols i els titelles dels dos infants.*

Amb els nostres titelles, podem crear petits teatres i representar Hotel Cuques mentre sonen algunes de les músiques originals. En podem fer la nostra pròpia versió, canviant el final o la manera en què es presenten els personatges. La diversió està garantida! Vetlleu perquè tots els personatges estiguin representats. Pot donar peu a parlar de la inclusió.

Seguim amb la **rotllana de conversa** i amb algunes preguntes posteriors a la funció:

- Penseu que els artistes han hagut d'**assajar** molt per a preparar aquest espectacle? Creieu que han hagut d'estudiar molts anys per aprendre a tocar un instrument?
- Partint de l'exemple dels intèrprets de la funció, podem reflexionar sobre **valors** com la constància, la perseverança i de l'esforç com a eines fonamentals per a la consecució dels nostres objectius, projectes i somnis.

Repassem els continguts treballats prèviament relacionats amb la **instrumentació**:

- Van poder reconèixer cada instrument en veure'l?
- Han sabut distingir el timbre de cada un d'ells?
- S'han fixat en la forma de fer-los sonar?
- Hi havia algun instrument que predominés per sobre de la resta?
- Sempre tocaven tots junts?
- Tots els instruments van tocar sols en algun moment?
- Quants temes van cantar?

7. BIBLIOGRAFIA

